

ՏԵՉԵԿԱՏՈՒ

تعليمنا

ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒՄՈՒՄ ԳԱՏՆՈՒՄ ԵՎ ԸՆԴՀԱՆՈՒՄԵՆ

مجلة جمعية القاهرة الخيرية الأزمنية العامة

تليفون ٩١٩٦٣٦

١٥ شارع عماد الدين بالقاهرة

المدير المسئول : ه. مهبجيات

ՀԲԸՄ

ԱԴԱՄԱՆԴԵԱՅ ՅՈՒԲԵԼԵԱՆ

1906 . 1981

ԿՈՂՔԻ ՆԿԱՐԸ

Ցկեանս նախագահ Տիար Ալեք Մանուկեան եւ Փոխ նախագահ Տիար Էստուրս Մարտիկեան Երջայասուած Աղեխանդրիոյ Հ. Մ. Ը. Մ. - Նուպարի դեռասի դեկավարներով:

Հ. Բ. Ը. Մ - ի Գանիրէի Մասնաժողովի փափա-
հով « Տեղեկասու » պարբերաթերթին խմբա-
գրութիւնը սաննձնած է Պրն. Տիգրան Գէորգեան:

Գիւան
Գանիրէի Մասնաժողովի

ՏԵՉԵԿԱՏՈՒ

ՊԱՇՏՕՆԱԹԵՐԹ

Հ. Բ. Ը. Մ. Ի ԵԳԻՊՏՈՍԻ ԾՐՋԱՆԱԿԻ

ԻԴ ՏԱՐԻ

ՄԱՅԻՍ - ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ 1981

Բարեգործականը այսօր կը գտնուի իր պատմութեան աղամանդակուն հանգրուանին, ուր 75 տարուան վսեմ ու բովանդակալից կեանք մը կը խտանայ՝ դառնալու համար լուսավառ կէտ մը մեր պատմութեան քառսին մէջ:

Անցեալը գոհունակութիւն կու տայ մեզի, կ'ոգեշնչէ մեզ՝ սակայն մեր աչքերը կ'ուղղուին դէպի մեր լուսավառ ապագան:

Այսօր նոր երեւոյթներ, գաւորահայ անտոյզ պայմաններ աւելի եւս անհրաժեշտ կը դարձնեն Բարեգործականի գոյատեւումն ու ծաւալումը ըսփիւռփի տարածքին:

Ազգապահպանումի հրամայականը այսօր եւս կը պարզուի ամէնէն սուր բնոյթով եւ մենք վնասականութեամբ կը դիմագրաւենք զայն, այն անխախտ համագումով յէ մեր աշխարհացոյի անդամակցութիւնը ունինք մեր կողմին՝ այս վնասական պայքարին մէջ:

Մենք գիտակցութեամբ, պատասխանատուութեամբ եւ արիութեամբ պիտի ընդառաջենք մեր պատմութեան պատգամին, բազմապատկելով մեր տալիքը ազգին, անեցնելով մեր հոգեկան հարստութիւնները, ի պայծառութիւն մեր փառապանծ ազգին եւ մեր անկորնչելի իտէպներուն:

Այսօր կը հնչեն ցնծութեան զանգերը գաղութէ գաղութ ու սիրտէ սիրտ, տօնախմբելով Բարեգործականի 75ամեայ Յոբելեանը, մինչ մեր քայլերը ինքնավստահ կերպով կ'ուղղուին դէպի պայծառ հարիւրամեակ:

Ապրիլ, 1981

Ա. ՄԱՆՈՒԿԵԱՆ
ՆԱԽԱԳԱՀ

ԲԱՐԻ ԽՕՍՔ՝ ԲԱՐԻ ԳՈՐԾԻՆ

ՀԲԸՄ . . . **Ընդամենը** չորս տառ, որոնք սակայն Բաջ յայտնի են աշխարհի չորս ծայրերում ապրող բոլոր հայերին:

Ի տարբերութիւն պետութիւնների եւ երկրների, **Հայ Բարեգործական Ընդհանուր Միութիւնը** սահմաններ չունի, տարածւած է հողագնդի բոլոր հարկաւանակներում եւ միջօրէակամերում եւ բառիս բուն իմաստով անսահման է, ինչպէս իր բարութիւնն ու բարեգործութիւնը . . . :

Անսահման, աշխարհով մէկ ցրուած եւ տարածուած, բայց եւ մի ու միաբան ինչպէս աշխարհասփիւռ հայերի սէրն ու կարօտը դէպի իր մայր հայրենիք . . . :

Զկայ աշխարհում մի հայաբնակ երկիր. որտեղ հասած չլինի **ՀԲԸՄ**-ի բարեգործ ձեռքը եւ չկայ սփիւռում մի հայ, որն ուղղակի կամ անուղղակի զգացած չլինի այդ բարեգործ ձեռքի ջերմութիւնն ու հոգատարութիւնը:

Իր դարաւոր, դժուարին պատմութեան ընթացքում հայ ժողովուրդն իր մասին բարի խօսք արողներ կամ բարեխօսներ շատ է ունեցել ե՛ւ հայ, եւ օտարազգի բարեխօսներ, սակայն ցաւալիօրէն քիչ է եղել բարի գործ անողների կամ բարեգործների թիւը, երբ իսկական հայրենասիրութիւնը նայս եւ առաջ գործի հայրենասիրութիւնն է . . . :

Այս առումով է, որ յատկապէս անկրկնելի եւ անզուգական է **Հայ Բարեգործական Ընդհանուր Միութեան** դերն ու նշանակութիւնը:

Ողջունելով **Հայ Բարեգործական Ընդհանուր Միութիւնն** իր փառաւոր յոբելեանի առթիւ, անկարելի է, երաստագիտական ջերմ խօսք չստել այդ կազմակերպութեան ղեկավարների հասցէին՝ երջանկաշիջատակ Պօղոս Նուպար փաշայից սկսած մինչեւ այժմեան նախագահ Ալեք Մանուկեանը, որ պատահական չէ, որ այդ բարի հիմնարկի ցմահ նախագահն է:

Եօթանասունհինգամեայ յոբելեանը՝ աշխարհում ամենուրեք աւելանդեայ յոբելեան է համարում:

Ուստի արժէ, որ վերլիջելով մեր ժողովրդի գլխին եկած աղէտները եւ **ՀԲԸՄ**-ի մեծարժէք գործունէութիւնը, իմ իսկ տալերը վերափոխեմ ու բացականչեմ.

Զեզ ո՞վ էր ասում,

Մեզ սեղմէք այնքան,

Որ ՀԲԸՄ-ն . . . Աղաւանդ դառնայ,

ԳԷՈՐԳ ԷՄԻՆ

ՍՓԻԻՌՔԱՀԱՅՈՒԹԵԱՆ ՀԵՏ ՄՇԱԿՈՒԹԱՅԻՆ ԿԱՊԻ

ԿՈՄԻՏԵԻ ՆԱԽԱԳԱՀՈՒԹԵԱՆ ՇՆՈՐՀԱԻՈՐԱԳԻՐԸ

Հ. Բ. Ը. Միութեան նախագահ

Պարոն Ալեք Մանուկեանին՝

Մեծայարգոյ նախագահ,

Սփիւռքահայութեան հետ Մշակութային Կապի Կոմիտէն ջերմագին ողջոյններ է յղում Հայկական Բարեգործական Ընդհանուր Միութեան հիմնադրման 75-ամեակի առթիւ եւ ցանկանում էլ աւելի բեղմնաւոր ու արդիւնաւէտ գործունէութիւն:

Ձեր Միութեան հայրենասիրական գործունէութիւնը, որը եօթանասուն հինգ տարիներ ընթացքում ունեցել է բազմաթիւ դրական դրսեւորումներ, անկեղծ ուրախութիւն է պատճառում մեզ: Մենք բարձր ենք գնահատում Բարեգործականի ազգանուէր ջանքերը՝ ի նպաստ հայապահպանութեան, հայ ժողովրդի միասնականութեան ու բարգաւաճման: Մեծ է եղել Հ. Բ. Ը. Միութեան ծառայութիւնը մասնաւորապէս մեր ժողովրդի ամենաողբերդական օրերին, երբ աննախադէպ ցեղասպանութիւնից փրկուած հայութեան բեկորները ցրուեցին աշխարհով մէկ: Հազարաւոր հայեր, անշուշտ կուլ կը գնային օտար փերում կործանարար հողմերին, եթէ չի լինէր Բարեգործականի օգնութիւնը, նիւթական ու հոգեկան նեցուկ լինելու պարագան: Շնորհիւ հայ վարժարանների, հայրենասիրական կազմակերպութիւնների, սփիւռքի տասնեակ պարբերականների եռանդուն ջանքերի, որոնք վայելել են Հ. Բ. Ը. Միութեան նիւթական ու բարոյական հովանաւորութիւնը, անդաստական հայր կարողացել է պահել իր մայրենի լեզուն, իր ազգային դիմագիծն ու ինքնութիւնը, ապագայի անմարելի հաւատքը:

Մենք երբեք չենք մոռանայ ձեր Միութեան օգնութիւնը նորաստեղծ Խ. Հայաստանին նրա դոյութեան առաջին տարիներին, երբ աւերներն ու մոխիրների միջից նոր միայն բարձրանում էր հայրենիքը: Մենք երախտագիտութեամբ ենք մտաբերում Հ. Բ. Ը. Միութեան հիմնադիր գործիչներին, որոնք իրապէս հայրենասէր հայորդիներ էին:

Եթէ այսօր սփիւռքահայութեան հոծ զանգուածները ապրում ու շնչում են այն վսեմ դիտակցութեամբ, որ հայութեան ասպնջական հայրենիքը Խ. Հայաստանն է, դրանում մենք տեսնում ենք նաեւ Բարեգործականի ջանքերի պտուղը:

Հոկտեմբեր 24, 1980 թուակիր ձեր նամակում իրաւամբ գրել էիք, որ հայրենիքը «ոչ միայն հպարտութիւն կը պատճառէ իր հայրենարնակ որդիներուն, այլեւ կը հանդիսանայ ներշնչումի յորդ ազդիւր մը բովանդակ աշխարհի երեսին ցրուած հայութեանը»:

Պարոն նախագահ, մենք թանկ ենք գնահատում անձամբ եւ ձեր աւանդը: Վերջին աւելի քան քսանըհինգ տարիների ընթացքում լինելով Հ. Բ. Ը. Միութեան անդամ ինքնապահով, չէք խնայել ոչ ձեր ոյժը, ոչ էլ սեփական միջոցները, որպէսզի Բարեգործականը աւելի զօրանայ: Ձեր նախաձեռնութեամբ Ալեք Մանուկեան Մշակութային Հիմնադրամի ստեղծումը, ինչպէս եւ Ալեք եւ Մարի Մանուկեան հիմնադրամի ամենամեայ յաւելումը հնարաւորութիւն է տուել Բարեգործականին շատ աւելի ընդարձակելու իր գործունէութեան շրջանակները: Սակայն, խնդիրը լոկ նիւթական հարստութիւնը չէ: Անգնահատելին բարոյական արդիւնքն է: Դուք ձեր գործունէութեան մէջ առաջնորդում էք մարդասիրական վսեմ գաղափարով: Մեր ժողովուրդի հոգեւոր ու նիւթական դարաւոր արժէքները ներկայացնելով աշխարհին, այլախօս հայ երիտասարդներին, դրանով իսկ նրանց մէջ արթնացնում էք ազգային ինքնագիտակցութիւնը, նպաստում հայապահպանութեան սուրբ գործին:

Մեծարգոյ նախագահ, Հայկական Բարեգործական Ընդհանուր Միութեան եօթանասուն հինգ ամեակի առթիւ մաղթում ենք ձեզ եւ Միութեան կորովի գործիչներին քաջաողջութիւն, արդիւնաւէտ գործունէութիւն՝ ի փառս մեր ժողովրդի պայծառ ապագայի եւ ընդհանուր խաղաղութեան:

Սփիւռքահայութեան հետ Մշակութային Կապի Կոմիտէի նախագահուքիւն

Հ. Բ. Ը. Մ.-ի 75-ԱՄՆԱԿԻ

ՅՈՒԲԵԼԵԱՆԱԿԱՆ ՇՐՋԱՊՏՈՅՑԸ

Հայկական Բարեգործական Ընդհանուր Միության ազամանդեայ յորելեանին առիթով կազմակերպուած էր շրջապտոյտ-ուխտազնացութիւն մը դէպի Միութեան հիմնադրութեան վայրը՝ Եգիպտոս:

ԱՄՆ-էն եւ այլ վայրերէ քսանութ հոգինոց ղեկավար դէմքերու խումբը՝ գլխաւորութեամբ ցլեաննա նախագահ Ալեք Մանուկեանի եւ իր ազնիւ տիկնոջ, Նիւ Եորքէն մեկնեցաւ 1981 Ապրիլ 29-ին:

Պատկառելի խումբը նախ այցելեց Գահիրէ եւ Աղեքսանդրիա, ապա Նիկոսիա, Փարիզ եւ Լոնտոն: Բոլոր մասնակիցներն ալ՝ խանդավառ սպասարութիւններով վերադարձած են Նիւ Եորք, Մայիսի 13-ին:

Նախագահին գլխաւորած շքախումբը ամէնուրեք արժանացաւ ամենաջերմ եւ ջքեղ ընդունելութիւններու:

ԺԱՄԱՆՈՒՄ ՄԵԾԱՐԳՈՅ ՀԻՒԵՐՈՒՆ

Ցկեաննա նախագահ Ալեք Մանուկեանի գլխաւորած խումբը Գահիրէ ժամանեց Ապրիլի 30-ին: Օղանաւակայանին սրատուոյ հիւրերուն դահլիճին մէջ՝ մեծարգոյ հիւրերը ընդունուեցան Եգիպտոսի հայոց Գերաշնորհ Առաջնորդ Սրբազան Հօր, Հ. Բ. Ը. Մ.-ի Եգիպտոսի Կեդրոնական Յանձնաժողովի, Գահիրէի Մասնաժողովի, Հ. Մ. Ը. Մ.-նուպարի ատենապետներուն եւ վարչական անդամներուն կողմէ: Հանգստանալէ ետք, հիւրերը առաջնորդուեցան Հելիպոլսոյ «Շերաթոն» նորակառոյց պանդոկը:

Մեծարգոյ հիւրերը օդակայանի շքամուտքին:

ԸՆԴՈՒՆԵԼՈՒԹԻՒՆՆԵՐ ԵՒ ԱՅՑԵԼՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

ՀԲԸՄ-ի Ազամանդեայ յորելեանի սոնակատարութիւնը սկսաւ Մայիսի 1-ին, Հելիպոլսոյ Հ. Մ. Ը. Մ.-նուպար մարզարանին գեղատեսիլ պարտէզին մէջ, գոթթէյլ-ընդունելութեամբ:

ՀՄԸՄ-նուպարի ատենապետ Պրն. Գրիգոր Շահպէնտէրեան ակառուար հիւրերը ողջունելէ ետք, յաջորդաբար խօսեցան՝ ՀԲԸՄ-ի Կեդրոնական վարչութեան անդամ եւ Երկաթուղային կեդրոնական յանձնախումբի ատենապետ Մեթր Պերճ Սեղրակեան, Միութեան փոխ-նախագահ եւ ԱՄՆ-ի Կեդրոնական Յանձնաժողովի նախագահ Պրն. Էսուրբա Մարտիրեան եւ ցլեաննա նախագահ Ալեք Մանուկեան, որուն խօսքը կը ներկայացնենք ստորեւ:

Նախագահ եւ Տիկին Ա. Մանուկեան ու Առաջնորդ Սրբազան Հայրը օդակայանի սպասման սրահին մէջ:

Նախագահ Ա. Մանուկեան Հելիպոլսոյ Հ. Մ. Ը. Մ. Մարզարանին մէջ:

Գերաշնորհ Սրբազան Հայր,
Պատուարժան Վարչութիւն,
Հ.Մ.Բ.Մ. Նուպար Մարզական Միութեան,
Սիրելի Բարեկամներ,

Բարեգործականի հիմնադրութեան 75-ամեակին առիթով, ամէնէն խոսովիչ զգացումը Մեծն Պօղոս Նուպար փաշայի յիշատակներուն դպչելն է, անոր պատմական ապարանքին դիմաց կանգնելով՝ վերապրելն է Միութեան հիմնադրութեան պարագաները:

Դուք բախտաւորութիւնն ունիք ամէն օր անցնելու այդ ապարանքին առջևէն եւ ամէն օր հաղորդուելու այդ մեծ հայուն երազներէն:

Հ.Մ.Բ.Մ. Նուպար Մարզական Միութիւնը բազմաթիւ սերունդներու մարմնակերթական եւ ազգային դաստիարակութեան օրրոնը հանդիսացած է: Այս յարկին տակ հասակ առած են Ձեր ազգային առողջ շունչով մեծցած բազմաթիւ երիտասարդներ, այսօր Քանասայի թէ՛ Ամերիկայի այլազան գաղութներէն ներս ծառայութեան լծուած են: Մենք սեսած ենք Հ.Մ.Բ.Մ. Նուպարի նախկին անդամներ, որոնք աշխարհի սարբեր քաղաքներուն մէջ կը շարունակեն այն գործունէութիւնը, որուն վարժուած էին այս կազմակերպութենէն ներս:

Մեզի համար միշտ հեաքըքրական եղած է դիտնալ թէ ինչու՞ այս կազմակերպութեան նախկին անդամները այնքան յարատեւութեամբ ու կամքով կը յարին մարզական ու միութենական կեանքին, նոյնիսկ ասկէ հեռանալէ տարիներ ետք: Ձեր այս մարզարանը այցելելով ու ճանչնալով Ձեզ, կը համոզուինք թէ այստեղ սակզծուած ընտանեկան եւ եղբայրական մթնոլորտն է որ կը մղէ Ձեր անդամները շարունակելու իրենց գործունէութիւնը այլ գաղութներու մէջ, ջանալով ստեղծել այն մթնոլորտը որ դուք ունիք այստեղ:

Մեզի համար երիտասարդութիւնը առաջնակարգ տեղ մը կը դբաւէ մեր ազգային կեանքին մէջ. հայկական շունչով ստեղծուած մարզական, սեղանատեղան եւ երիտասարդական շարժումները ամէնէն աւելի կ'աղղեն երիտասարդի մը հոգիին վերայ եւ կը խմորեն անոր ազգային նկարագրը: Այդ իմաստով ալ մեծ դեր մը վստահուած է Ձեր կազմակերպութեան, ըլլալով ան Ձեր շրջանակի ամէնէն հին եւ աշխոյժ մարմինը:

Վստահաբար ընկերային գրազումներն ալ կարեւոր դեր մը կը դբաւեն այս կազմակերպութեան կեանքէն ներս: Սակայն, անոնք եւս ունին իրենց դերն ու արժէքը, որովհետեւ երիտասարդներն ու ընտանիքները կը պահեն իրարու մօտ: Այդ մօտեկութիւնը ունի իր ազգային եւ ընկերային նշանակութիւնը: Շատ հաւանաբար շատեր իրենց կեանքի ընկերը գտած են այս յարկին տակ եւ կազմած հայկական ասոմիլի բոյներ:

Այս երեսոյթը Ամերիկայէն դիտելով, շատ աւելի նշանակալից եւ իմաստալից կը դասնայ. արդարեւ, վերջերս վիճակագրութիւններ հրատարակուեցան այնտեղ, ցոյց տալով թէ նոյնինքն հայ

եկեղեցւոյ մէջ պատկուողներուն ջախջախիչ մեծամասնութիւնը օտար կեանքի ընկեր մը ընտրած էր. պատճառները յստակ են անշուշտ – քաղաքներու մեծութիւնը, հայութեան տարածուած ըլլալը եւ հայ երիտասարդներուն իրար չճանչնալը:

Ուրեմն, Ձեր կազմակերպութեան նման միութիւններ կենսական դեր մը ունին հայ կեանքին մէջ. անոնք հայ ընտանիքին երկարաձգուած են ընկերութեան մէջ, հայ ընտանիքին շարունակողները:

Ուրախ ենք որ պատահութիւնը ունեցանք հանդիպելու Ձեզի, ճանչնալու Ձեզմէ իւրաքանչիւրը: Ձեզ կրնար խոստանալ թէ Ձեզմէ իւրաքանչիւրին անունք պիտի կրնանք վերյիշել, սակայն, Ձեր հարազատ դէմքերը, Ձեր շերմութիւնը, Ձեր ստեղծած այս տաք ու հայկական մթնոլորտը միշտ պիտի մնան մեր յիշողութեան մէջ:

Շնորհակալութիւն Ձեր հիւրընկալութեան եւ ազնիւ խօսքերուն համար եւ յաջողութիւն Ձեր ապագայի գործունէութեան:

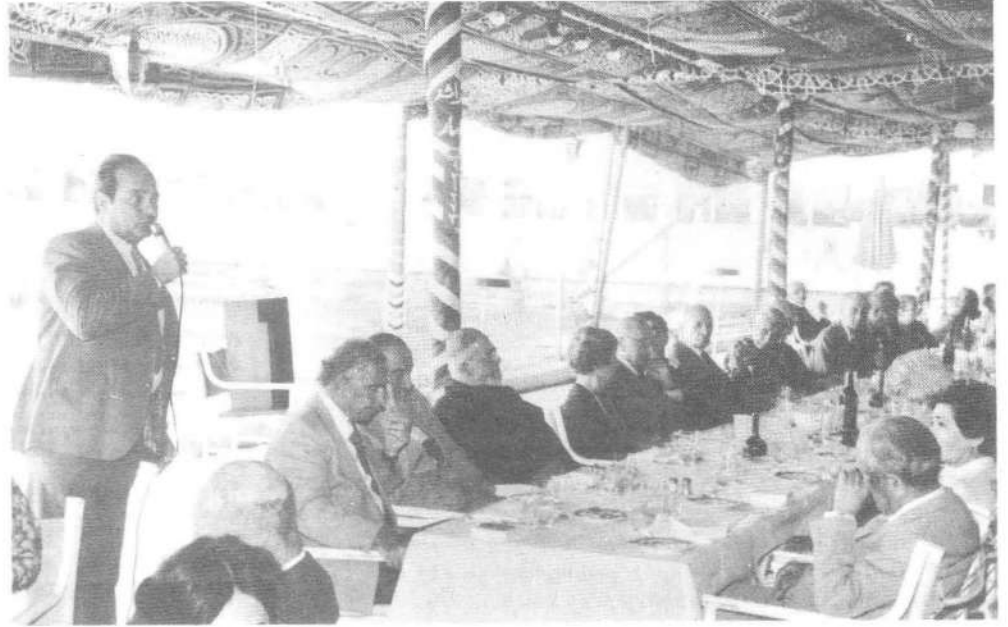

Մեծարգոյ հիւրեր եւ Հ.Մ.Բ.Մ.ի ղեկավար դեմֆեր Պօղոս Նուպարի ապարանքին մէջ:

Մասնաւոր արտօնութեամբ բոլոր ներկաները այցելեցին մարզարանին կից դանտոյ Պօղոս Նուպար փաշային ապարանքը, որ ներկայիս դիմուորական կեդրոնատեղիի մը վերածուած է:

Բարձրաստիճան սպաներ բնդունելով հիւրերը՝ առաջնորդեցին ապարանքին զանազան բաժինները, ապա հիւրասիրեցին բոլորին: Կեդրոնատեղիին անօրէն-հրամանատարը իր պաշտօնատեսակին մէջ ընդունելով մեծարգոյ հիւրերը՝ լուսանկարուեցաւ անոնց հետ:

Հիւրերը մտան այն սենեակը՝ ուր կը կարծուի թէ տեղի ունեցած է ՀԲԸՄ-ի հիմնադրութիւնը եւ

Հ. Բ. Ը. Մ. ի Գահիրեի մասնաժողովի կազմակերպած ճաշկերույ-
րին պատուոյ սեղանէն տեսարան մը:

Մեծարգոյ հիւրերը Հելիոպոլսոյ Նուպարեան Ազգ. Վարժարանի
բակին մէջ:

Ցկեան Նախագահ Ա. Մանուկեան Լ. Բ. Ը. Մ. ի բարերար անդամուհի Տիկին Սաքեմիկ Ճ. Զազըրի հետ:

Նախագահ եւ Տիկին Ա. Մանուկեան, փոխ նախագահ Ե. Մարտիկեան եւ Տիար Ռ. Կրեկըրի, Գալուստեան Ազգ. Վարժարանին մէջ:

առաջին ժողովը: Պատմական իրողութիւնը այն է՝ թէ չիմնադիր անդամները հասարակած են Պօղոս փաշային հօրենական ապարանքը, որ քաղաքին կեդրոնը կը գտնուէր, իր հօրը անուշով փողոցին վրայ: Ժամանակակիցի մը վկայութեամբ, Պօղոս Նուպար շատ ուշ փոխադրուած է Հելիոպոլսոյ նորակառոյց ապարանքը:

Նոյն օրը, կ.ե. ժամը 2-ին, Հելիոպոլսոյ «Շերաթոն» պանդոկին մէջ տեղի ունեցաւ Գահիրէի Մասնաժողովին կազմակերպած փառաւոր ճաշիկերոյթը, որուն ընթացքին խօսողները եղան՝ տեարք Յ. Էքսէրճեան, Յ. Քէճեան, Ա. Պրլըքաւեան, Մեթր Պ. Սեդրակեան, Տոքթ. Թ. Թորանեան եւ Միութեան փոխնախագահ Պրն. Է. Մարտիկեան:

պարահանդէսը՝ բոլոր հիւրերուն եւ հոծ բազմութեան մը ներկայութեան:

Բացման խօսքը կատարեց եւ ապա հանդիսութիւնը վարեց Միութեան Յգիպոսոսի Կեդրոնական Յանձնաժողովի անդամ եւ Հ. Մ. Ը. Մ.-Նուպարի ժրջան վարչական Պրն. Պերճ Թէրզեան: Յորեկանսկան բազմաթիւ կարկանդակը՝ «Հազար ու մէկ գիշերներ» սրահը բերուեցաւ Չահալիր սպասաւորներու ուղեկցութեամբ. օրուան կնքահայրերը՝ ցկեանս նախագահին գլխաւորութեամբ, բուրուեցան անոր շուրջ: Այս առիթով պէտք է յիշատակել նաեւ, թէ ցկեանս նախագահ Ալեք Մանուկեանի ծննդեան ութերորդ տասնամեակը կ'ամբողջանար իր գլխաւորած Միութեան 75-րդ տարեդարձին:

Հելիոպոլսոյ Հ.Մ.Ը.Մ. Նուպարի կազմակերպած պարահանդէսին, պատուոյ հիւրերուն սեղանը:

Մայիսի 2-ին, ցկեանս նախագահ Ալեք Մանուկեան եւ իր շքախումբին անդամները այցելեցին Պօղոս Նուպար փաշային ձեռակերպը եղող երկու կրթական հաստատութիւնները՝ Նուպարեան Ազգ. Վարժարան եւ Գալուստեան Աղգ. Վարժարան, Հ.Ա.Հ. Կոկանեան Սրահ, Հայ Գեղարուեստասիրաց Միութիւն, Հայկական Ընթերցասրահ եւ «Արեւ» օրաթերթի խմբագրատունը, ուր ամէն սեղ եղաւ պատշաճ ընդունելութիւն:

Նոյն գիշերը՝ ՀՄԸՄ-Նուպարի վարչութեան կազմակերպութեամբ, գետահայեաց «Նայլ Հիւթըն» պանդոկին Հազար ու մէկ գիշերներ շքեղագոյն սրահին մէջ տեղի ունեցաւ յորեկանսկան

Կիրակի օր՝ Մայիսի 3-ին, Սուրբ Գրիգոր Լուսաւորիչ մայր տաճարին մէջ տեղի ունեցաւ հանդիսաւոր պատարագ եւ հոգեհանգստեան պաշտօն՝ Հ.Բ.Ը.Մ.-ի բոլոր երախտաւորներուն յիշատակին: Արարողութեան ներկայ գտնուեցան մեծագոյն հիւրերը, յարանուանութիւններու հոգեւոր պետերը, ազգային եւ հասարակական ղեկավար ղեկավարներ:

Ս. պատարագէն ետք, Առաջնորդարանի մեծ դահլիճին մէջ տեղի ունեցած ընդունելութեան ընթացքին խօսք առաւ Քաղաքական ժողովի ատենապետ Պրն. Բ. Բրուտեան, ապա խօսեցաւ ցկեանս նախագահը, որուն խօսքը կու տանք ստորեւ:

Գերաշնորհ Առաջնորդ Սրբազան Հայր,
Հոգեշնորհ եւ Արժանապատիւ Հայրեր,
Հոգեւոր Հայրեր,
Ազգային Իշխանութեանց Յարգոյ անդամներ,
Բարեկամներ,

Եզիպտահայութիւնը խորունկ ակօսներ ձգած է սփիւռքի մշակոյթին ու պատմութեան վրայ: Եւ այցելելով Ձեր փառակերտ եկեղեցին եւ Առաջնորդարանը՝ մարդ կ'անդրադառնայ թէ ինչո՞ւ այսօրան նշանակալից տեղ մը ունեցած է եզիպտահայութիւնը մեր կեանքին վրայ:

Հինէն ի վեր հաստատուն հիմքեր ունեցած է այս գաղութը. այդ ներշնչումը կուտան մեզի այստեղ կառուցուած հաստատութեանց շէնքերը: Անոնք կառուցուած են՝ մտալու համար. անոնք կառուցուած են՝ գեղեցիկ վկայութիւն մը բերելու. դաստիարակելու անցեալի շքեղ փառքէն: Արդարեւ, այս գաղութին պատմութիւնը եկեղեցական եւ աշխարհական պատկառելի առաջնորդներով փառաւորուած է, եւ մենք ատոր վկայութիւնը կը տեսնենք իւրաքանչիւր քայլափոխին:

Այսօրուան ազգային իշխանութիւնը կոչուած է ոչ միայն ղեկավարելու գաղութին ազգային ու կրթական ներկայ կեանքը այլ շարունակելու եւ կենդանի պահելու այն գեղեցիկ ավանդութիւնը որ ժառանգ մնացած է Ձեզի անցեալի մեծ դէմքերէն:

Մուտք գործելով այս ազգային հաստատութիւններէն ներս, կարծէք Ձեր ականջներուն դեռ կ'արձագանգեն ձայները Պօղոս Նուպտներու, Գրիգոր Եղիսյաններու, Տիգրան փաշա ա'Ապրօսներու եւ այլոց: Անոնց շունչն է որ աստիպին կը մնայ գաղութի գործունէութեան վերեւ:

Ոտք դնելով Եզիպտոսի օրհնելի հողին վրայ՝ մենք ամբողջ պատմութիւն մը կը վերապրինք եւ կարծէք կեանքի կուզան այն մտաւորականները որ ծնած ու ապրած են այս գաղութին մէջ եւ իրենց աճիւններով սրբացուցած այս երկրին հողը մեզի համար:

Գիտե՞ք թէ զժուար է արժանաւորապէս պահպանել ու շարունակողը հանդիսանալ ազգային խոշոր ժառանգութեան մը: Սակայն, միեւնոյն ատեն այդ ժառանգութիւնը կ'ուղեւորէ Ձեր այսօրուան գործունէութիւնը, ասանդութեանց գծով կ'ուղղէ Ձեր քայլերը դէպի շինարար եւ նոր հորիզոններ: Ազգային շահանքները արդէն հաստատուած են, եւ անոնք անցեալէն կուզան, միշտ կենդանի շունչով մը. մինչ ուրիշ գաղութներ պէտք է շահանքներ հաստատեն եւ անոնցմով կառավարեն իրենց ազգային եւ ընկերային կեանքը:

Հաստարար դուք, կրնուած Ձեր առօրեայի գործունէութեամբ՝ չէք նշմարեր գեղակերտ կամարները Ձեր սամարին ու Առաջնորդարանին, հաւանարար կ'անտեղէք նաեւ կարգ մը բացայայտ ուրիշ երեւոյթներ. սակայն, դուրսէն այցելողը այդ բոլորին մէջ կը տեսնէ հինէն եկող պատգամ մը, ձայն մը, ավանդութիւն մը:

Եզիպտահայոց այժմու Առաջնորդը կը շարունակէ թորգոմ Արք. Գուշակեաններով հաստատուած մտաւորական ավանդութիւն մը: Արդարեւ, Ձինչինեան Սրբազան, արժանաւոր հոգեւոր առաջնորդ մը ըլլալով մէկտեղ՝ շնորհալի գրող մըն է:

Եւ հակառակ գաղութի նօսրացման, եւ թերեւս այդ իսկ պատճառաւ, Ազգային Իշխանութիւնը աւելի միացած ու միակամ երեւոյթ մը կը պարզէ՝ Սուրբ Էջմիածնի հովանիին տակ: Եւ գաղութը ինքնին կը շարունակէ իր երբեմնի մշակութային եւ ընկերային գործունէութիւնը:

Հայաստանից Եկեղեցին միշտ պօրովիզ կանգնած է Բարեգործականին եւ փոխադարձաբար Բարեգործականը սատարած է Եկեղեցւոյ պայծառութեան ու ծաղկումին: Նոյնինքն Եզիպտոսի մեծանուն Առաջնորդներէն եւ արժանաւոր գրագէտ

Գուշակեան Սրբազան հետեւեալ խօսքերով արտայայտուած է մեր մեծ Միութեան մասին. —

«Բարեգործականը մեր մէջ այն կազմակերպութիւնն է, որ միշտ աւելի գործ եղած է քան խօսք:

«Որ անունը՝ մեծ պատիւ մը, իր գոյութիւնը՝ ստոյգ բարիք մը, եւ իր գործունէութիւնը օրհնութիւն մը եղած է, եւ պիտի լինի մեր ազգին համար: Ամենուս պարտքն է գուրգուրալ անոր վրայ»:

Մեր կաթողիկոսները, պատրիարքներն ու առաջնորդները միշտ բարձր պնաստած են Բարեգործականի ավանդութիւնը: Բնականորոք Միութիւնը իր ծննդավայրին մէջ հարկ էր որ աւելի եւս պնաստուէր մեր ժողովուրդէն եւ ազգային իշխանութիւններէն: Եւ վստահ ենք որ այդպէս ալ եղած է իրողութիւնը:

Վերջին ասանդակներուն հաստատուած ենք թէ տեղւոյն Բարեգործականի պատասխանատուները կարևոր պաշտօններ ստանձնած են նաեւ Ազգային Իշխանութիւններէն ներս, համեմատութեամբ մը որ երբեմն չփոթութիւն պատճառած է մեզի: Սակայն, կ'ուզենք հաստատել թէ ասիկա առողջ չփոթութիւն մըն է: Քանի բոլորին նպասակները միեւնոյնն են. — Հայ մտնուկներու դաստիարակութիւն, հայ մշակոյթի եւ ավանդութեանց պահպանութիւն եւ հայ Եկեղեցւոյ գոյատեւում:

Մենք գոհունակութեամբ հաստատեցինք նաեւ թէ Եզիպտոսի բարեխնամ կառավարութիւնը եւս միշտ բարեկացկամ ու հոգածու վերաբերում մը ցուցաբերած է հայ Եկեղեցւոյ եւ հայ գաղութին նկատմամբ: Եւ մեր համայնքը այստեղ, հակառակ Եզիպտոսի բոլոր դժուարութեանց եւ հերտտական մտրոնշումներուն, պահպանած է իր զիմպիժն ու գործունէութիւնը՝ դրապէս սատարելով երկրին յառաջացման: Այս ավանդութիւնը երկար պատմութիւն մը ունի իր ետին. արդարեւ Նուպտներ, Յովհաննէս պէյ Սուտոֆեաններ, Պօղոս Նուպտներ եւ այլ ականաւոր դէմքեր իրենց տաղանդն ու վարչապիտութիւնը ի սպաս դրած են Եզիպտոսի պատասխան ժողովուրդին որ համակրանքի ջերմ զգացումներով կապուած է մեր ժողովուրդին:

Այս ասիթով կը փափաքինք մեր դնահատանքի եւ Երախտադիտական ջերմ զգացումները յայտնել եզրկապացի ժողովուրդին նկատմամբ, որ այնքան անվերապահ ապանջականութիւն ցուցաբերած է մեր ժողովուրդին նկատմամբ:

Եզրկապացու ախոր խաղաղութեան հիմնաքարն է՝ Միջին Արեւելքի փոթորիկալի կեանքին մէջ՝ մեր

անկեղծ բողոքներն է որ անաւական ու մնայուն դատանայ այդ խաղաղութիւնը աշխարհի այս մասին մէջ, որպէսզի հայ զազութը եւս շարունակէ իր ստեղծագործ ու խաղաղ կեանքը Եզրկապացու մէջ:

Շնորհակալութիւն՝ մեզի հանդէպ ցուցաբերած ջերմ ու անկեղծ հիւրընկալութեան համար եւ յաջողութիւն բոլորիդ:

Առաջնորդ Սրբազան Հայրը Գահիրէի Ազգ. Իշխանութեան կողմէ՝ Նախագահ Ա. Մանուկեանի կը յանձնէ յուշանուէր մը:

Մեծարգոյ հիւրերը Գահիրէի Հայ Կաթողիկէ Առաջնորդարանին մէջ:

Յեամիջօրէին՝ ցկեանս Նախագահ Ալեք Մանուկեան այցելեց Հայ Կաթողիկէ Պատրիարքարան, որ ընդունուեցաւ Վիճակաւոր Արհիապատիւ Ռաֆայէլ Եպս. Պաշեանի, տեարք Պ. Պետիկեանի, Ժ. Միքայէլեանի եւ ուրիշ համայնքային ղեկավարներու կողմէ:

Մեծարգոյ հիւրերը Գահիրէի Ազգ. Առաջնորդարանի Դահլիճին մէջ:

75-ԱՄԵԱԿԻ ՀԱՆԴԻՍՈՒԹԻՒՆԸ

Նոյն օրը՝ երկուշաբթի, Ամերիկեան Համալսարանի «Էուրոթ Մեմորիալ» հանդիսարանին մէջ տեղի ունեցաւ ՀԲԸՄ-ի 75-ամեակի յարելեանական հանդիսութիւնը՝ Եգիպտոսի Կեդրոնական Յանձնաժողովին կազմակերպութեամբ, երեք յարանուս նութիւններու պետերուն հովանաւորութեամբ եւ ցկեանս Նախագահին նախագահութեամբ:

Մասնաժողովի ատենադպիր Պրն. Ն. Տէօվէթեանի բացման խօսքէն ետք, յաջորդաբար ելոյթ ունեցան՝ Պրն. Վ. Գալանձեան եւ Օր. Վանես Էքսէրճեան (արտասանութեամբ), Պրն. Ա. Մաղլումեան (դաշնակալ), Տիկին Ա. Տէմիրճեան-Հորնշթայն (Թաւ ջութակով), Հայ Գեղարուեստասիրաց Միութիւնը՝ պատմական շքերթով: Օրուան բանախօսն էր Եգիպտոսի Կեդրոնական Յանձնաժողովի ատենադպիր Պրն. Յ. Համրիկեան:

Յկեանս նախագահը բաժնեց Հ.Բ.Ը.Մ-ի եւ Հ.Մ.Ը.Մ.-նուպարի վեթերան անդամներուն վկայարբեր. այս առիթով վեթերաններու կողմէ խօսք առաւ Պրն. Խ. Բէրեան:

Գերաշնորհ Սրբազան Հօր փակման խօսքէն առաջ, խօսեցաւ ցկեանս նախագահ Արեք Մանուկեան, որ ըսաւ.

Յկեանս նախագահը Առաջնորդ Սրբազան Հօր Հ. Բ. Ը. Մ-ի վեթերան անդամներեան վկայագիրը յանձնած պահուն

Գերաշնորհ Սրբազան Հայր, Միբեկի հանդիսականներ.

Առաջին անգամը չէ որ կ'այցելենք Եգիպտոսասիայն, այս ուղեւորութիւնը տարբեր բնոյթ մը ունի. անիկա ուխտագնացութիւն մըն է դէպի այն օրհնեալ հողը, ուր ծնունդ առաւ Բարեգործականը 1906-ի գարնան պայծառ օր մը: Ուխտագնացութիւն մըն է տարածութեան մէջ եւ մանաւանդ՝ ուխտագնացութիւն մը՝ ժամանակին ու պատմութեան մէջ:

Անխուսափելօրէն մեր մասնունմները կ'երթան Զատկուան այն բախտորոշ թուականին, երբ Պօղոս Նուպար փաշայի ապարանքը համախմբուած հոյժ մը ազգայիններ հիմը կը դնէին համազգային մեծ Միութեան մը, որ հետզհետէ իր հովանին պիտի տարածէր բովանդակ աշխարհի հայութեան վերեւ, կերպով մը իր դրոշմը դնելով իւրաքանչիւր հայու կեանքին վրայ:

Հայիական Բարեգործական Ընդհանուր Միութիւնը ծնունդ կ'առնէր իրական եւ ազդակող կարիքէ մը, որուն դիմաց չէր կրնար դիմանալ սիրտ ունեցող որեւէ հայ, առաւել եւս, հայու ազնուագոյն սիրտը ունեցող Պօղոս Նուպար փաշա, Երւանդ Աղաթօն, Տոքթ. Տաղաւարեան, Եագուպ Արթին փաշա եւ իրենց միւս նուիրեալ գործակիցները: Այդ օրերուն, հայ գիւղացին ու շինականը օգնութիւն կ'աղերսէին աշխարհէն՝ իրենց աւանդական կեանքը շարունակել կարենալու համար պայանա-

կան հողի վրայ. այդ սրտառու աղերսանքը իր խօսուն արտայայտութիւնը դտած է հայ պանդխտութեան երգիչ Մեղքոն Կիւրճեանի մէկ դիմումին մէջ որ ուղղուած էր Նուպար փաշային ըսելով. — «Գաւառի հայութիւնը ահա իր կարօտութեան մէջ է: Մեր պարարտ հողերը անմշակ եւ ամուլ են. կորովի ձեռքեր, որոնք կրնան ամբանալ արօրին վրայ եւ խօփը իջեցնել արախն ընդերքներուն մէջ, դատարկ են:

«Վասնզի՝ երկրագործական նորագոյն գործիքներ չկան.

«Վասնզի՝ ցանքի համար ցորենն ու դարին չունին.

«Վասնզի՝ չունի՛ն, չունի՛ն, չունի՛ն...

«Շո՛ւտ հասէք...

«Ահաւասիկ կը դիմեմ ձեզի, բարձրապատիւ փաշա, մեր հողերո՛ւն ձայնովը, մեր սուներուն հեջովը»:

Այսպէս, հայ դրողին ձայնով ամբողջ հայ ժողովուրդն էր որ կ'ողբար իր կարիքը: Ու մեր լուսամիտ հիմնադիրները, որքան ալ սրտի մարդ՝ աղքին կը նուիրէին Միութիւն մը, որուն առաջնութիւնը ոչ թէ ըլլար ողորմութիւն բաշխել, այլ սորվեցնել հայ ժողովուրդին ինքնիրեն օգնել, իր սեփական ուժերով ոտքի կանգնել եւ իր հայու արժանապատուութիւնը մաքուր ու բարձր պահել:

Այսօր, ամբողջ հայ ժողովուրդն է որ միաջող

ուխտի կուգայ դէպի այս օրհնակ հողը, իր երկիր-
 դած սէրը մատուցանելու հոյլ մը լուսապայծառ
 հայերուն որոնք ազգին սուբին Բարեգործականը:
 Ու մենք, այստեղ Ֆիզիքապէս դալով բոլորին ակ-
 նարկները կը բերենք մեզի հետ. մենք բեռնաւոր-
 ւած ենք բոլորին կարօտով ու յարգանքով, զորս
 կ'ուզենք մատուցանել մեր անմահ հիմնադիրնե-
 րուն, ու թեթեւցած վերադառնալ՝ Միութիւնը դնե-
 լու իր հարիւրամեակի փառապանծ ճանապարհին
 վրայ:

Ձեզմէ շատեր իրենց ամբողջ կեանքը այս հո-
 դին վրայ անցուցած ըլլալով՝ հաւանաբար վար-
 ժուած ըլլան Նուպար փաշաներու յիշատակով սպ-
 րելու, երբեմն, անտարբեր անցնելու Նուպար փա-
 շայի ապարանքին առջեւէն, ուր հիմը դրուեցաւ
 նախահնամական մեծ Միութեան: Սակայն, Բարե-
 գործականով ապրող սփիւռքի հայութեան համար
 այս առիթը միտքի ճամբորդութիւն մըն է մեր պատ-
 մութեան մէջ. հարուստ վերապրումներու եւ մա-
 նաւանդ՝ ուխտի՝ վերանորոգման առիթ մըն է ան:
 Մենք բոլորս, պիտի բաժնուինք այս երկրէն՝ մեր
 ուխտին մէջ վերանորոգուած եւ մեր նպատակնե-
 րուն մէջ աւելի վճռակամ դարձած ու մեր հողինե-
 րուն մէջ կրելով անմահ պատկերը Պօղոս Նուպարի:

Մեր ժողովուրդին ճակատագրուած հայածա-
 կան կեանքին պատճառաւ մեր մեծութիւնները յա-
 ճախ ծնունդ առին ու գործեցին աշխարհի հեռաւոր
 ամերուն վրայ, ինչպէս Միութեան Արքահայրը՝
 Վենետիկի մէջ ու Պօղոս Նուպար փաշան՝ Եգիպ-
 տոսի մէջ:

Այս գաղութին մէջ հայութիւնը դիպցաւ խտաց
 նել մեր ազգին ազնուազոյն զգացումները եւ շիտե-
 լով եւրոպական քաղաքակրթութեան հետ, եգիպ-
 տահայութիւնը գիտցաւ հաստատել ընտանեկան ու
 ազգային բարոյական եւ մտաւորական չափանիշ-
 ներ, որոնք երկար ատեն տնօրինեցին սփիւռքի
 կեանքը:

Եգիպտահայութիւնը ոչ միայն գաղափարներ
 ու չափանիշներ ընծայեց գաղութահայութեան, այլ
 նաեւ ազգային ղեկավարներ՝ որոնք տարածուելով
 աշխարհի երեսին՝ կենսագործեցին այդ բարոյա-
 կան ու ազգային չափանիշները:

Մենք կ'ուզենք զնահատանքով ու երախտագի-
 տութեամբ նշել թէ եգիպտահայութիւնը, ամերի-
 կահայ գաղութին հետ, հանդիսացած է ամէնէն ա-
 ւելի նուիրարբերող գաղութը: Ան նուիրարբերած է ոչ
 միայն իր տեղական ազգային կեանքի բարօրութեան
 համար, այլ նաեւ՝ ուրիշ գաղութներու կարիքնե-
 րուն համար: Սակայն, վերջին շրջանին գաղութին
 նօսրացումով՝ ան չէ կարողացած իր երբեմնի դերը
 շարունակել՝ զոհարբութեան թէ ղեկավարութեան
 մարդերէն ներս:

Եգիպտահայութեան ամէնէն կարեւոր ընծան
 սփիւռքայութեան՝ կը հանդիսանայ Բարեգործա-
 կանը, որ կա՛յ ու կը մնայ, եւ ամէն օր քիչ մը ա-
 ւելի կ'աճի սփիւռքի մէջ:

Դուք բոլորդ պէտք է հպարտ զգաք որ Բարե-

գործականը հայութեան նուիրող գաղութի մը շա-
 ռաւիրդներն էք, անխախտ կերպով կառուած մեր ազ-
 գային աւանդութեանց:

Եգիպտահայութիւնը հայ ժողովուրդին ընծա-
 յեց ոչ միայն Բարեգործականի բարոյական գոյու-
 թիւնը, այլ պայն օտոնց նաեւ լայն կարելիութիւն-
 ներով:

Բազմաթիւ բարերարներ ժամանակի ընթացքին
 եկան իրենց աւանդն ու ժառանգութիւնը յանձնել
 Միութեան, որպէսզի ան չմնար միայն իբրեւ ազ-
 նիւ մտածում, բարեսիրական զգացում եւ վաղուան
 յոյս, այլ կարողանար դրապէս եւ գործնապէս ծա-
 ռայել մեր ժողովուրդին:

Մինչեւ այսօր տակաւին այդ պատուական ա-
 յանդութիւնը կը շարունակուի այս գաղութին մէջ.
 արդարեւ, տակաւին վերջերս բարերարուհի Տիկին
 Սաթենիկ Չաբըր եկաւ պատկառելի կալուածով մը
 օտտելու Բարեգործականը, արժանանալով մեր բո-
 լորին զնահատանքին եւ մեր հիմնադիրներու օրհ-
 նութեան:

Երբ մեր Միութեան 75-ամեակին առիթով կը
 մտաբերենք այն հսկայական սեղը զոր ան կը դրաւ
 բովանդակ գաղութահայութեան կեանքին մէջ,
 իսկապէս հրաշալի երեւոյթի մը առջեւ կը գտնենք
 մենք զմեզ. հրաշալի բայց ոչ զարմանալի: Արդա-
 բեւ, երբ մեր անմահ հիմնադիրները ձեւ կերպա-
 րանք ու գաղափարական մը կուտային Միութեան,
 իրենց որոշումները կը բխէին մեր ժողովուրդի
 պատմութեան ու հոգիին խորունկ ճանաչումէն: Ա-
 նոնք լաւ կը ճանչնային հայ ժողովուրդը:

Անոնք Բարեգործականը դրին նպատաւ բաշխող
 կազմակերպութեան մը շատ աւելի բարձր դիրքի մը
 վրայ. որպէսզի երբ վերանար նպատակ գործը՝ Բա-
 րեգործականն ալ չկնքէր իր վախճանը. ընդհակա-
 ոտին, ան քա՛յլ պահէր հայութեան առօրեային հետ
 եւ հաղորդակից մնար անոր բոլոր ժամանակներու
 կարիքներուն:

Մանաւանդ ինքը՝ Նուպար փաշա, լաւ կը ճանչ-
 նար իր ժողովուրդը, ամէնէն վսեմ առաքելութեանց
 մէջ ծառայած ըլլալով անոր: Արդարեւ, Պօղոս
 Նուպար իր վերջին պատգամին մէջ կ'ըսէր — «Յօ-
 ժարակամ նուիրեցի կեանքիս վերջին մասը Հայկա-
 կան դատին, եւ, աւա՛ղ, ապրեցայ մեր ցեղին ա-
 հաւոր յուսախաբութիւնները...»: Այդ ազնուալի
 օրէն ի վեր, իմ ճշմունք սիրտս իր վէրքերով միայն
 ապրեցաւ, վէրքեր զորս զգացում մը միայն ամո-
 քեց, այն՝ որ շղաղբեցայ մեր սիրելի Միութեան հա-
 մար ունենալէ այն խորունկ զգացումը, որ երկիր-
 դածօրէն պիտի պահէմ մինչեւ վերջին շունչս»:

Ուրեմն, մեր մեծ երազին խորտակումէն ետք՝
 Նուպար փաշա իր ազգասիրական զգացումներուն
 խորհրդանիշը կը տեսնէր Բարեգործականին մէջ,
 զոր ան կը դիտէր մեր ժողովուրդի պատմական ս-
 ռաքելութեան ուղիին վրայ: Միութեան կը վստահ-
 ուէր ազգապահպանման դեր մը որ անխոսափելի-
 օրէն մէկ երեսն էր մեր ազգային դատին: Նուպար
 փաշա Բարեգործականը կը տեսնէր իր ազգապահ-

պանձան դերին մէջ. ազգապահպանում՝ ի խնդիր Նուպար փաշայի եւ մեր բոլորի ազգային երազի իրազորման:

Երբ փոքրիկ Հայաստան մը կազմուեցաւ Արարատի փէշերուն, Նուպար փաշա, անկախ այնտեղ տիրող քաղաքական պայմաններէն, չոն տեսաւ վերականգնումը մեր պատմական հայրենիքի մէկ բեկորին, ու Բարեգործականը լծեց ազգահաւաքի գործին, առաջին հերթին որբեր տեղափոխելով Հայաստան, ապա՝ սատարելով այնտեղի շինարարութեան ու վերելքին:

Այսօր, բարեբախտութիւն է տեսնել թէ այդ փոքրիկ Հայաստանը ոչ միայն կարիքը չունի արտասահմանի օժանդակութեան, այլեւ ինքն է որ կ'օժանդակէ սփիւռքի հայութեան՝ առաջին հերթին մատակարարելով կենարար մշակոյթ:

Այդ պատճառով էր որ մենք եւս, չնտեսելով Նուպար փաշայի լուսաւոր ուղիին, Բարեգործականը կը տեսնենք իր ազգային համապարփակ առաքելութեամբ, մերթեւում սահմանել զայն նպաստաշխող կազմակերպութեան մը նեղ կոչումին:

Այդ կոչումէն կը բխի նաեւ Բարեգործականի լայնածաւալ գործունէութիւնը՝ կրթական, երիտասարդական, մշակութային եւ գաղափարական բնագաւառներէ ներս:

Ենչտևիլու համար Բարեգործականի բազմակողմանի եւ ընդարձակ ընդթէր, դարձեալ Նուպար փաշա կ'ըսէր. — «Հայկական Բարեգործական Ընդհանուր Միութիւնը իրրեւ համազգային բարեգործական ընկերութիւն, փոքրիկ հանրապետութիւն մըն է»:

Հետեւաբար, երբ այսօր մեր ուխտը կը նորոգենք, վճռած կ'ըլլանք նաեւ պահել Բարեգործականի այս ընդհանրական դիմագիծն ու ամբողջական առաքելութիւնը:

Բարեգործականի կատարած դերը արժանաւորապէս գնահատուեցաւ մեր մեծ հայրապետներէն, ազգային ղեկավարներէն ու մտաւորականներէն:

Միայն Ամենայն Հայոց օրուան Հայրապետը՝ Որբիմեան Հայրիկը չէր որ կ'օրհնէր Բարեգործականը, անոր ծննդեան օրերուն: Այլ Մայր Աթոռի բոլոր հայրապետները բերին իրենց օրհնութիւնն ու օժանդակութիւնը՝ յաջորդող տասնամեակներուն: Իսկ ամէնէն յուլիչ ու խրախուսիչ վկայութիւնները եկան մեր այսօրուան Հայրապետէն, Վաղգէն Կաթողիկոսէն, Բարեգործականի ներկայ ժամանակներու ծաւալուն եւ ազգապարծան գործունէութեան նկատմամբ:

Արդարեւ, մեզի համար Բարեգործականը անգամ մըն ալ ծնաւ, երբ Վաղգէն Ա. Կաթողիկոսը խնդամագրուեցաւ 1956-ին, իր անդրանիկ ճամբորդութեան ընթացքին, այստեղ Գահիրէի մէջ, նոյնիքն Բարեգործականի ծննդավայրին մէջ:

Իսկ Վեհափառ Հայրապետը մեր Միութեան 75-ամեակը կ'ողջունէր միեւնոյն խանդավառութեամբ, իր սրբատառ կոնդակին մէջ արձանագրե-

լով — «Այսպէս է որ երեք քառորդ դար շարունակ, աշխարհի վրայ ուր որ հայ սիրտ մը կը բարախէ, այնտեղ բոյն դրած են Հայկական Բարեգործական Ընդհանուր Միութեան գաղափարականը եւ առաքելութիւնը, իրրեւ ազգային-հասարակական առողջ ու հասարակաշին մտածողութիւն եւ գործելու ուղղութիւն, հայ ազգի բնածին առաքելութիւնները միաձուլած քրիստոնէական գութի ու կորայրասիրութեան շաղախով»:

Համազգային ընդհանուր ակնածանքի արժանացած, այսպիսի հոգեխոտով բնորոշումի եւ օրհնութեան արժանացած կազմակերպութիւն մը չի կրնար հրժարիլ իր կոչումէն ու վաղուան առաքելութենէն: Այլ ընդհակառակն, վճռակամութեամբ կը դիմէ դէպի իր ապագան, յայտարարելով թէ Բարեգործականը պիտի մնայ իր ուղիին վրայ, պիտի շարունակէ ծառայել հայութեան, որքան որ ալ անհզ ըլլան վտանգները եւ որքան որ ալ սպառնալից ըլլան փոթորիկները:

Այս վճռակամութիւնը մեզի կը հասնի մեր հիմնադիրներուն ներքին պատգամով ու կը ձգտի դէպի պարիք ժամանակները:

Մեր սիրտին վրայ պարտք կը զգանք այսօր մեր գնահատանքի ու երախտագիտութեան խօսքը արտասանել եզրիպտացի ժողովուրդին, անոր օրհնեալ հողին, որոնք ոչ միայն հիւրընկալեցին Բարեգործականին ծնունդն ու ամումը, այլեւ, եղբայրաբար պոբրուրացին մեր պատմական հայ գաղութին վրայ ու սատարեցին անոր բարօրութեան, ինչպէս նաեւ հոգեւոր ու կրթական ծրագիրներուն:

Մանաւանդ, մենք կ'ուզենք մեր անձնական հիացումը յայտնել Ձեր վսեմաշուք նախագահին, Տիար Անուար Սատաթին, որ կը ջանայ ներքին բարգաւաճում բերել Եգիպտոսին, ինչպէս նաեւ տեսական խաղաղութիւն՝ աշխարհի այս չըջանի տառապեալ ժողովուրդներուն:

Ի սրտէ յաջողութիւն կը մաղթենք իր ճիգերուն ու ծրագիրներուն, որպէսզի խաղաղութեան մէջ ապրի ու բարգաւաճի եգիպտացի ժողովուրդը եւ անոր հետ նաեւ եգիպտահայ գաղութը:

Ծուռով վերջ կը գտնէ մեր ուխտազնայութիւնը եգիպտոսի մէջ ու մենք պիտի հեռանանք Ձեզմէ ամէնէն վառ տղաւորութիւններով եւ զգացումներով: Որքապէս շնորհակալ ենք մեզի վերադահուած սիրալիք ընդունելութեան համար, որ եգիպտահայ գաղութի սիրելի աւանդութիւններէն մէկն է:

Կը վերադառնանք մենք մեր պատասխանատուութեանց գլուխը, անլի ոգեւորուած Ձեր նուիրումով եւ ջերմացնող զգացումներով:

Կը վերադառնանք՝ Ձեր ձայները մեր ականջին, մեր հիմնադիրներուն տեսիլը մեր աչքերուն եւ անոնց պատգամը մեր սիրտերուն մէջ: Ծնորհակալութիւն բոլորիդ:

ՇՔԱՒՈՒՄԲԸ ԱՂԵՔԱՆԴՐԻՈՅ ՄԷՋ

Մայիսի 4-ին, Եգիպտոսի Կեղրոնական Յանձնաժողովի անդամ Պրն. Պերճ Թէրզեանի առաջնորդութեամբ՝ յորելեանական շքախումբը ժամանեց Աղեքսանդրիա, ուր 1907 թ. հիմնուած է Միութեան անդրանիկ մասնաճիւղը:

Սուրբ Պօղոս-Պետրոս եկեղեցոյ շրջապակին մէջ գտնուող եգիպտահայ պանծալի դէմքերու շիրմաներուն այցելութենէն ետք, ցիկանոս նախագահ Ալեք Մանուկեան եւ իր շքախումբին անդամները այցելեցին Ազգ. Առաջնորդարան եւ Պօղոսեան Ազգ. Վարժարան, ուր պատշաճօրէն բնուանուեցան: Երեկոյեան՝ Հ.Մ.Բ.Մ.-նուպարի մարզպալատին մէջ տեղի ունեցաւ թէյյաակցանք-ընդունելութիւն, որուն ընթացքին բաշխուեցան Հ.Ֆ.Բ.Մ ի եւ Հ.Մ.Բ.Մ.-ի վեթերաններու վկայագրերը:

Աւելի ուշ, «Մերքըլ արԱլեքսանդրի»-ի մէջ տրուած ճաշկերոյթին ընթացքին ելոյթ ունեցան Պրն. Վ. Սեֆերեան, Տօքթ. Կ. Անտուրեան Առաջնորդական փոխանորդ Իսահակ Մ. Վ. Ղազարեան, տեսաբ. Պ. Թէրզեան, Է. Մարտիկեան, Ս. Զարպահանէլեան: Վերջին խօսուող եղաւ ցիկանոս նախագահ Ալեք Մանուկեան, որ ըսաւ.

Աղեքսանդրիոյ Ազգ. Իշխմութեան յուշանուէրը, Նախագահ Ա. Մանուկեանի յանձնուած պահում:

Հոգեչնորհ Հայր Սուրբ Սիրելի Բարեկամներ.

Բարեգործականի 75-ամեակի այս ուխտագնացութեան մէջ անկարելի էր որ մենք զանց առնէինք պատմական Աղեքսանդրիա քաղաքը, որ նշանակալից սեղ մը ունեցած է ոչ միայն մեր մշակոյթի պատմութեան մէջ, այլ նաեւ համաշխարհային մշակոյթի պատմութեան մէջ: Աղեքսանդրիոյ հռչակաւոր փարոսը կարծէք խորհրդանիշ մը եղած է՝ հին աշխարհին իմացական լոյս բաշխելու:

Մինչեւ անգամ մեր պատմահայրը եկած է իր միաբնիկ լոյսը բռնկեցնելու այդ փարոսէն եւ լուսաւորելու այն ժամանակուան հայ աշխարհն ու պատմութիւնը, սակայն, Աղեքսանդրիան, աւելի մօտիկ ժամանակներուն եղած է ազգային ու մշակութային ետուն կեղրոն՝ իր ղեկավարներով, գրողներով, դպրոցներով ու ժողովուրդով:

Դէպի Եգիպտոսի այս օրհնեալ հողը կատարած մեր ուխտագնացութեան ընթացքին մենք կ'անցնէինք այն ճամբաներէն, ուր տակաւին ոտնահարքեր կը մնան այդ նշանաւոր անձնաւորութեանց, եւ դուք, Ձեր ազգային նուիրեալ գործունէութեամբ կը շարունակէք անոնց աւանդութիւնը:

Եգիպտոս օրրանը հանդիսացաւ Բարեգործականի իսկ Գահիրէէն վերջ Աղեքսանդրիան է որ մեծ ներդրում մը կատարեց Բարեգործականի կեանքին մէջ: Մեծ Միութեան ամէնէն անուանի բարերարներէն Մելգոնեան եղբայրները այս պատմական քաղաքին կը պատկանէին, ու վստահաբար այնտեղ իրենց սեփական աչքերով վկայած էին թէ ինչպիսի կենսական դործ մը կը կատարէր Բարեգործականը եւ անոնք անսակարկ կերպով իրենց աւանդը յանձնած էին անոր:

Տակաւին վերջին ժամանակներուն Աղեքսանդրահայութեան մօտ այնչափ խորունկ եղած է սէրն ու համակրանքը Բարեգործականի հանդէպ, որ խումբ մը գիտակից երիտասարդներ, աշխարհի տարբեր գաղութներուն մէջ, եւ մասնաւորաբար Ամերիկայի ու Քանադայի մէջ, նուիրումով փարած են Բարեգործականի առաքելութեան: Ձենք խորհիր թէ անոնց բոլորին ալ Աղեքսանդրիայէն գալը զուգահիշյութեան մը արդիւնքը ըլլայ:

Այսպէս, Միսաք Հայկենց, Արշաւիր Կէօնճեան, Արթօ Համբարձումեան, Բարսեղ Գարթալեան, Պետրոս Փիանտարեան, Արա Մուշիկեան եւ հաւանաբար ուրիշներ, սնած եւ հասակ առած են Աղեքսանդրիոյ ազգային կեանքին մէջ եւ ապա եկած ու նուիրուած Բարեգործականին, չենսական դեր մը կատարելով իւրաքանչիւրը՝ իրեն սահմանուած հանգամանքին մէջ:

Մենք չնորհակալ ենք որ դուք մեզի տուիք այդ երիտասարդութիւնը, եւ դուք կրնաք հպարտ զգալ անոնցմով:

Բարեգործականը բոլոր ժամանակներուն ալ վերանորոգուելու կարիքն ունի. որպէսզի կարողանայ իր ազգային առաքելութիւնը շարունակել ըսփիւռքահայ կեանքի մէջ: Միութիւնը դոյութեան

Նախագահ Ա. Մանուկեան խօսք կ'առնի Ադիսաբաբայի շ.Մ.Ը.Մ. Նուպարի դաշտին վրայ կազմակերպուած քէյսսեղանի ընթացքին:

Նախագահ Ա. Մանուկեան եւ Տիկինը կը կտրեն յոբելիանական կարկանդակը, Սերբի տ՛Ալեքսանտրի սրահներուն մէջ կազմակերպուած հաշկերոյքին ընթացքին:

կոչուեցաւ այս հողին վրայ 75 տարիներ առաջ: Անոր հիմնադիրները տեսած էին հսկայ կարիքը աղքատի կազմակերպութեան մը. սակայն, վստահ չէին թէ որքանով ան պիտի գար իրագործել իրենց երազները: Այսօր, երեք քառորդ դար վերջ, երբ յանկարծ մեր հիմնադիրները արթննան ու կշռեն Բարեգործականի վաստակը, ամբողջ աշխարհի երեսին, պիտի հաստատեն թէ Միութիւնը գերազանցած է մինչեւ անգամ իրենց ամէնէն համարձակ նախատեսութիւնները:

Բարեգործականի անմահ հիմնադիրը, Պօղոս Նուպար փաշա, 1922-ին, վերջիւելով Միութեան հիմնադրութեան պարագաները, կ'ըսէր. — «Մեր վրայ խուժող բոլոր դժբախտութիւնները ցոյց տուին թէ Հ. Բ. Ը. Միութեան ստեղծումը ո՛ր աստիճան կը համապատասխանէր պէտքի մը: Արդարեւ, երբ քանի մը բարեկամներու հետ 1906-ին հիմնեցինք զայն՝ հեռու էինք երեւակայելէ բնոյթն ու անհունութիւնը թշուառութեանց»:

Բարեգործականը առաջին օրէն լայն բացաւ իր թեւերը Հայաստանէն մինչեւ սփիւռքի հեռուոր անկիւնները եւ սատարեց այդ թշուառութեանց բարձրման: Նախախնամական եղաւ Բարեգործականի նպաստը վերածնող Հայաստանին — Նուպարազնի հիմնադրութեամբ, Մարի Նուպար մայրանոցով, ակնարուժարանով եւ ապա Լեւինսկանի աղէտալը՝ Վերուն ընծայած իր հսկայ օժանդակութիւններով ան միանգամ ընդմիջտ հաստատեց թէ՛ հ'նչ որ կը ծաղկի հայրենի հողին վրայ, կը մնայ պատմութեան համար, կը մնայ յաւերժօրէն. եւ ամէն հայու պարտականութիւնն է սատարել հայրենի ժողովուրդին, այնտեղ ծաղկող մշակոյթին ու կենցաղին:

1920-ական թուականներէն սկսեալ Բարեգործականը սատարած է նաեւ ազգահաւաքի գործին, միշտ հաւատարմով թէ հայութիւնը իր պայանական հողին ու խորխիւնին վրայ աճելով է որ կրնայ շարունակել իր դարաւոր պատմութիւնը:

Բարեբախտաբար Հայաստանի ժողովուրդը կարիքը չունի ներկայիս այդպիսի օժանդակութեան մը. այլ ընդհակառակն, ինքն է որ ձեռք կ'երկարէ հիմա արտասահմանի հայութեան, ինչպէս տեսանք մենք Լիբանանի հայութեան վիճակուած աղէտին ընթացքին:

Իսկ մշակոյթն ու զբաղանդութիւնը որոնք կը տեսնուին Հայաստանի մէջ ու կը մատակարարուին արտասահմանին, կը հանդիսանան անփոխարինելի աւելն մը, որ կը սատարէ արտասահմանի մշակութային կեանքի աշխուժացման եւ հայապահպանման գործի զօրացման:

Բարեգործականը, Հայաստանին ընծայած իր օժանդակութեան զուգահեռ ձեռք մեկնեց նաեւ ըսփիւռքի հայութեան. եւ հետզհետէ իր գործունէութեան հիմնական մարդը կը մնայ արտասահմանը, որ միշտ ենթակայ է աղէտներու եւ մնայուն կերպով ծով կարիքներու մէջ է: Այնքան ատեն որ ըսփիւռք մը գոյութիւն ունենայ՝ անպակաս պիտի

մնան ազգային աղէտները եւ անպայման նախաՆամական դեր մը պիտի վերապահուի Բարեգործականին:

Իսկ Բարեգործականը իր բնոյթով միշտ պատշաճօղ եղած է պայմաններուն եւ հայ կեանքի ելեւէջներուն: Հոն ուր դադար առած է կարիքը խնամատարական աշխատանքի՝ Միութիւնը լծուած է կրթական ու մշակութային անփոխարինելի գործունէութեան մը, կենտունակ պահելով հայութեան սիրտին զարկը:

Բարեբախտաբար ճիշտ ըմբռնուած ու դնահատուած են Բարեգործականի դերն ու կոչումը հայ կեանքին մէջ, եւ անոնք ամենաջերմ խօսքերով նկարագրուած են մեր հայրապետներուն, գրագէտներուն ու ազգային գործիչներուն կողմէ: Որիմեան Հայրիկէն մինչեւ մեր այժմու հոգեւոր պետերը հաւատացողներն ու ջատագովները հանդիսացած են անոր ազգային առաքելութեան:

Մեր գրագէտ եկեղեցականներէն, Պոլսոյ հոգեւորայ Գատրիարք Գարեգին Արք. Պաշատուրեան, հետեւեալ բացատրութեամբ նկարագրած է մեր Միութիւնը. — «... Ան ո՛չ ընդ որբախնամ մարմին մըն է, ո՛չ ալ նպաստամատոյց կազմակերպութիւն մը, ո՛չ զաղափարական կուսակցութիւն մը, ո՛չ ալ անտեսական-փիլիսոփայական աղանդաւորութիւն մը, եւ ո՛չ կրօնական-յարանուանական հիմնարկութիւն մը...: Այս բոլորէն վեր, եւ այս ամէնուն բիւրեղացած ճշմարտութեամբը սնանելու ատակ, գուտ բարիքն շունչով ոգեւորուած հայութեան սփիւռքի անխաղախ արտայայտութիւնն է ան»:

Այսպիսի հեղինակաւոր առաջնորդներու վկայութիւնն է որ վստահութիւն ներշնչած է մեր անդամակցութեան, ժողովուրդին ու մանաւանդ մեր բարերարներուն, որոնք իրենց աւանդը վստահած են Բարեգործականին, այն դիտակցութեամբ թէ ազգային ամէնէն հիմնական նպատակներուն է որ կը սատարեն: Այսպէսով աճած ու ծաւալած է Բարեգործականի դրամապուրը:

Ոմանք կը խորհին թէ այդ գումարներն են միակ դրամապուրը Բարեգործականին. սակայն, մենք համոզուած ենք թէ Բարեգործականի հարստութիւնը իր մարդկային դրամապուրին է, իր հաստատու անդամներն են, իր բարերարներն են, գործիչներն են, որոնցմով կը կառավարուի Բարեգործականը եւ իբրեւ բարիք ու լոյս՝ կը բաշխուի հայութեան: Եւ տակաւին, դուք էք Բարեգործականի դրամապուրը, սիրելի բարեկամներ. Բարեգործականի աշխարհացրիւ ընտանիքն է այդ դրամապուրը որ շունչ ու կենդանութիւն կը պարգեւէ գործին:

Այսօր, մեզի հետ է այդ ընտանիքը. ան մեր կողքին կանգնած՝ ցնծութեամբ ու երջանկութեամբ կ'ողջունէ Միութեան 75-ամեակը եւ վստահութեամբ կը նայի գալիք 75 տարիներուն:

Շնորհակալ ենք ձեր հիւրասիրութեան, նուէրներուն համար. մեր բոլորին բարեմաղթութիւնները երկար եւ երջանիկ օրերու:

ԼԱՌՆԱԳԱՆԻԿՈՍԻԱ

Մայիսի 6-ին, Եոթրեայ այցելութեամբ կիպրոս ժամանեց Միութեան ցկեանս նախագահ Ալեք Մանուկեան եւ իր շքախումբը՝ բաղձաթիւ անդամներով: Անոնք այցելեցին Երկրին միութենական մասնաճիւղերը, կրթական եւ ազգային հաստատութիւնները:

Մայիսի 8-ին, Նիկոսիոյ «Հիլթըն» պանդոկին մէջ տրուեցաւ Հ.Բ.Ը.Մ.-ի մասնաճիւղերուն տարեկան միացեալ պարահանգէսը, որուն ներկայ եղան կիպրոսի Հանրապետութեան նախագահ Սփիրոս Քիփրիանու, ցկեանս նախագահը, շքախումբի անդամները եւ համակիրներու հոծ բաղձաթիւն մը:

Իր խօսքին մէջ նախագահ Քիփրիանու յայտնեց՝ թէ արտաքին գործոց նախարարի հանգամանքով, ՄԱԿ-ի մէջ արժարժած էր Հայկական հարցը, եւ թէ ուրիշ առիթ ներկայանալու պարագային՝ դարձեալ եւ աւելի ուժգնօրէն պիտի պաշտպանէր հայերու արդար դատը:

Յիւստան նախագահ Ալեք Մանուկեան՝ իր պատասխան խօսքին մէջ շնորհակալութիւն յայտնեց Պրն. Քիփրիանուի հայասէր վերաբերումին եւ հետաքրքրութեան համար, եւ շեշտեց, թէ ՄԱԿ-ի մէջ Հայկական դատին արժարժուիլը՝ բոլոր հայերուն երախտագիտութիւնը ապահոված էր:

ՓԱՌԻՋԻ ՅՈՒԵԼԵԱՆԱԿԱՆ ՃԱՇԿԵՐՈՅԹԸ

Միութեան 75-ամեակի յորելանդական ճաշկերոյթը տեղի ունեցաւ Մայիսի 9-ին, Փարիզի «Էնթերգոնթիւննթալ» շքեղ պանդոկին մէջ, ի ներկայութեան հինգ հարիւր հրաւիրեալներուն, որոնք կը ներկայացնէին Ֆրանսահայութեան զանազան շրջանակները, Գանատայի, Արժանթինի, Զուիցերլոյ, Իտալիոյ, Յունաստանի, Գերմանիոյ, Անգլիոյ, Լիբանանի եւ Սուրիոյ մասնաճիւղերը:

Այս շքեղ ճաշկերոյթը կը վայելէր բարձր հովանաւորութիւնը Ամենայն Հայոց Վեհափառ Հայրապետին, որ այս հանդիսաւոր առիթով՝ անձամբ ներկայ էր: Պատուոյ սեղանին շուրջ՝ Վեհափառ Հայրապետին եւ ցկեանս նախագահին կողքին տեղ գրաւած էին Նուպար Ընտանիքին հարապատները, պետական եւ եկեղեցական բարձրաստիճան անձնուորութիւններ, միութենական ղեկավար զէմքեր:

Յիւստան նախագահ Ալեք Մանուկեան իր խօսքին մէջ հատուտեց՝ թէ Փարիզի մէջ կայացող այս հանդիսութիւնը կը կազմէր գազաթնակէտը այն հանդիսութիւններուն, որոնք կազմակերպուեցան զանազան գաղութներու մէջ:

Վեհափառ Հայրապետին կուռ ճառը կը ներկայացնէր ամբողջութեամբ:

Կիպրոսի հանրապետութեան նախագահը կ'ընդունի ցկեանս նախագահ Ա. Մանուկեանը եւ իր շքախումբի անդամները, հանրապետութեան պալատին մէջ:

ԱՄԵՆԱՅՆ ՀԱՅՈՅ ՎԵՀԱՓԱՌ ՀԱՅՐԱՊԵՏԻ ԽՕՍԻՐԸ Հ. Բ. Ը. ՄԻՈՒԹԵԱՆ 75- ԱՄԵԱԿԻ ՀԱՆԴԻՍՈՒԹԵԱՆ

Կ'անցնին տարիներ ու տասնամեակներ, կուզան ու կ'երթան սերունդներ, եւ ահա արդէն երեք քառորդ դար, բայց հայ ազգի ծոցին մէջ միշտ նոյն գաղափարականով եւ մշտանորոգ իրազոր-ծումներով կը գոյատեւէ կազմակերպութիւն մը, միակը՝ որ կայ ու կանգուն պիտի մնայ տեւապէս, ինչքան ատեն այս արեւին տակ պիտի ապրի մեր ժողովուրդը, ինչքան ժամանակ հայ սիրտ մը պիտի բարբախէ այս աշխարհի վրայ:

Այդ կազմակերպութիւնը Հայկական Բարեգործական Ընդհանուր Միութիւնն է:

Այսօր, կանգնած հայկական այս մեծ միութեան եօթանասունհինգամեակի սեմին, հարց պէտք է տանք, թէ ո՞րն է գաղտնիքը այս ճշմարտութեան, որո՞նք եւ հիմքերը այս երեւոյթին:

Պատասխանելով այս հարցին, նախ պէտք է հաստատենք թէ Հ. Բ. Ը. Միութիւնը ի սկզբանէ իր գոյութեան իմաստը, իր առաքելութիւնը խարսխած է մարդկային ամենաազնիւ զգացումներուն՝ քրիստոնէական գութի, բարի գործի եւ եղբայրասիրութեան վրայ: Զգացումներ, որոնք կը յատկանշեն, կը մարմնաւորեն մարդկային կեանքը ըմբռնելու եւ ապրելու բարոյական գաղափարականը:

Երկրորդ՝ Հ. Բ. Ը. Միութիւնը՝ քրիստոնէական-բարոյական իր այս առաքելութիւնը ուխտած է ծառայել ու տարածել համայն հայութեան կեանքի հորիզոնին վրայ եւ եղբայրական օգնութեան ձեռք երկարել բոլորին, հայ ազգի բոլոր զաւակներուն անխափր: Հ. Բ. Ը. Միութիւնը հատուածական չէ, սահմանափակ չէ, կողմնակցական չէ: Ան ճշմարիտ հայկական է, ճշմարտապէս բարեգործական է եւ ճշմարտապէս ընդհանուր մեր ազգին կը ծառայէ, համազգային է: Այսպէս է որ իր երեք քառորդ դարեան գործունէութեան ընթացքին Հ. Բ. Ը. Միութիւնը իր բարերար ու շինարար նպատը առատօրէն ընծայած է մեր ժողովուրդին, տալնապալի ժամանակներուն մանաւանդ: Վերջին 75 տարիներու ընթացքին չէք գտներ հայ կեանքի մէջ տաղանապալի մէկ շրջան, չէք գտներ ազգանուէր ու հայ-

րենաչէն մէկ կարեւոր ձեռնարկ, ուր ներկայ չըլլայ Հ. Բ. Ը. Միութիւնը, օգնութիւն եւ բարիք բաշխող իր ձեռքերով, սկսեալ Մայր Հայաստանէն մինչեւ հայ սփիւռքի ամենահեռաւոր ափերը:

Բարեգործական այս մեծ Միութիւնը յատկանշող լուսաւոր նկարագիրն է նաեւ՝ անոր ոպեկան միասնութիւնը, գաղափարակցութիւնը եւ սերտ գործակցութիւնը Հայաստանեայց Առաքելական Եկեղեցւոյ հետ: Բարեգործականի մարդիկ, ի սկզբանէ եւ մինչեւ այսօր եղած են հայ քրիստոնեայ հոգիներ եւ հաւատարիմ զաւակները Հայոց Մայր Եկեղեցւոյ: Այս կը նշանակէ թէ Հ. Բ. Ը. Միութեան երջանկայիշատակ հիմնադիրները եւ անոր յետագայ ղեկավարները գիտ-

ցած են իրենց կեանքի ու գործունէութեան լաստը ամբարցնել մեր ազգի հոգեկան ամենախոր, ամենամուր ու ամենաանասանելի վէժին վրայ, որ Հայ Առաքելական Եկեղեցին է, ահա մօտ երկու հազար տարիներէ ի վեր: Եւ պատահական չէ որ Բարեգործականը իր գոյառման առաջին օրերէն մինչեւ մեր օրերը տեւապէս վայելած է դնահատանքը, խրախուսանքը եւ օրհնութիւնը Հայոց Հայրապետներուն:

Եկեղեցին հայկական, բարձր բերդը հաւատքին մեր պապերուն, իր պատմական սուրբ առաքելութեան ճանապարհին, Հ. Բ. Ը. Միութիւնը կը ճանչնայ իբրեւ իր ամենահարազատ ու իր ամենահաւատարիմ բարի գործակիցը: Ահաւասիկ երրորդ հիմնական նկարագիրը Հ. Բ. Ը. Միութեան:

Այսպէս ահա կը ներկայանայ մեզի, այսօրուաններուս, Հ. Բ. Ը. Միութիւնը իր եօթանասունեւ հինգ տարիներու կեանքով ու վաստակով:

Տարիներու եւ իրադարձութիւններու հոլովոթով կը փոխուին, այո՛, մեր ժողովուրդի կեանքի պայմանները, կը փոխուին ազգային կարիքները, կը փոխուին ապագայի հեռանկարները, սակայն այս մեծ Միութեան գործելու հիմնական նպատակներն ու ոգին կը մնան անփոփոխ, անշփոթ եւ յստակ:

Մեր օրերուն Հ. Բ. Ը. Միութիւնը, միշտ հաւատարիմ իր աւանդներուն, նուիրուած է մեր ազգին ամենաաշխատեղի, ամենահրամայական գործին, որն է անոր զաւակներուն մէկ ու ամբողջ ու անբաժան պահպանումը սփիւռքի տարածքի վրայ իբրեւ հայ եկեղեցական եւ մշակութային համայնքներ:

Զօրացնել Հայաստանեայց Եկեղեցին, հետզհետէ ամուր հիմքերու վրայ կազմակերպել հայ եկեղեցական համայնքները արտասահմանի հայութեան մէջ, աւելի ու աւելի բիւրեղացնել քրիստոնէական առաքինութիւնները մեր ազգի զաւակներուն անհատական եւ հաւաքական կեանքին մէջ, մեր պանդուխտ ժողովուրդի գիտակցութեան մէջ վառ պահել լոյսերը հայ մշակութի հին ու նոր արժէքներուն, զարկ տալ մանաւանդ հայ կրթական գործին ի խնդիր պահպանման մեր մայրենի լեզուին եւ մեծ կարեւորութիւն ընծայել երիտասարդութեան հայեցի գաստիարակութեան, ահա մեր կարծիքով այն հրամայականները, որոնք կը ծառանան այսօր բոլորիս առջեւ, հայ ժողովուրդի պատմութեան ներկայ բախտորոշ ժամանակաշրջանին: Ահաւասիկ, հետեւաբար, հրամայականներ, որ կը դրուին նաեւ Հ. Բ. Ը. Միութեան գործունէութեան ճամբուն այսօր:

Մեր հրաւերն է եւ մեր յորդորը, որ Նեղոսի ափերուն 1906-ին ծնած ու մեր ազգի գոյատեւման նուիրուած այս մեծ Միութիւնը, յարատեւ մշտանորոգ ճիգերով լծուի սփիւռքի ճամբաներուն վրայ տարուբերող հայոց նոր սերունդներու ինքնութեան պահպանութեան գործին, ամուր կառչած մեր հաւատքին եւ մեր մայրենի լեզուին:

Վերջերս Երեւանի մեր ծանօթ պատմաբաններէն մին կ'ըսէր. «Հայ ազգութիւն մինուս հայերէն լեզու, հաւասար է ոչ հայ ազգութեան»:

Հ. Բ. Ը. Միութեան նշանաբանը թող ըլլայ լուսապայծառ Խաչատուր Արովեանի պատգամը՝ «ազգը պահողը հաւատն է եւ լեզուն»: Հ. Բ. Ը. Միութիւնը այսօր իր գոյութեան հիմնական նպատակը թող հռչակէ ամենօրեայ հայկական դպրոցներու հիմնադրումը եւ կազմակերպումը սփիւռքի ամբողջ տարածքի վրայ:

Մեր օրերուն, սփիւռքի հայութեան համար չկայ աւելի աշխատեղի, աւելի հրամայական առաջադրանք: Դպրոցաչէն գործի իրականացումը մեծադոյն ընծան պիտի ըլլայ՝ պարզեւուած վերածնած մեր Մայր Հայրենիքին, ձեր հայաստանցի քոյրերուն ու եղբայրներուն: Նաեւ Սուրբ Էջմիածինը եւ Հայոց Հայրապետը այս կը սպասէ ձեզմէ:

Այսպիսով, Հ. Բ. Ը. Միութիւնը՝ է՛, եղած է միշտ եւ հետզհետէ առաւել չափով պիտի դառնայ արտասահմանի հայութեան ինքնահաստատման ու ինքնապահպանման ամենահզօր դրսևորումներէն մին:

Հայեր բոլոր երկիրներէն, միացէք, ձեռք ձեռքի տուէք Հ. Բ. Ը. Միութեան հովանիին տակ եւ միշտ ոգեշնչուած բարի գործի քրիստոնէական զաղափարականով, պայծառ պահեցէք սփիւռքի հայութեան ինքնապահպանման առաքելութեան գիտակցութիւնը:

Մենք կը հաւատանք Հ. Բ. Ը. Միութեան քրիստոնէական բարոյական զաղափարականին, մենք կը հաւատանք անոր հաւատարմութեան մեր Մայր Եկեղեցիին հանդէպ, մենք կը հաւատանք անոր հայապահպանման առաքելութեան:

Մեր այս հաւատքը, մեր օրերուն առաւել հաստատուն է եւ անայլալլ, որովհետեւ համազգային այս մեծ կազմակերպութեան դուրսը կանգնած է հաւատաւոր քրիստոնեայ, հայ ազգի հարազատ զաւակ, տեսիլք ունեցող, իմաստուն եւ առատաձեռն անձնաւորութիւն մը, ցկեանս նախապահ հռչակուած Ալեք Մանուկեանը, որ իր անհամար բարեգործութիւններով եւ ազգաչէն

ձեռնարկներով, սփիւռքի հայութեան ծոցին մէջ կը հանդիսանայ մեր ժամանակներու մեծագոյն հայր, մեր օրերու «գորադուլիսը առաքինեաց», որ իր շուրջը հաւաքած նոյն հոգին կրող, նոյն տեսիլքներով լուսաւորուած մաքուր եւ բարի ձեռքերով մարդիկ, բարձունքէ բարձունք կ'առաջնորդէ Հայկական Բարեգործական Ընդհանուր Միութիւնը:

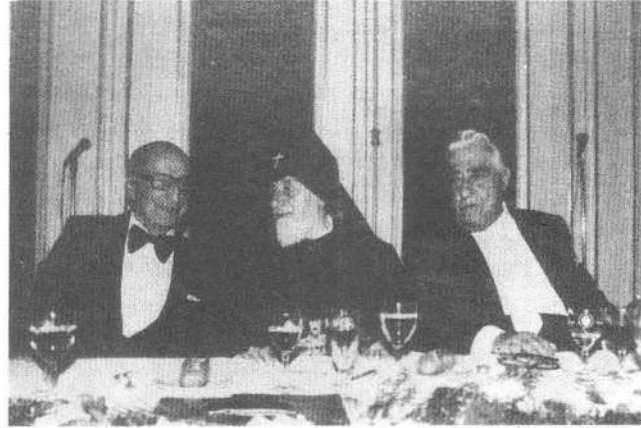
Սուրբ գրական Հայաստան աշխարհէն եւ Մայր Աթոռ Սուրբ Էջմիածնէն ողջոյն եւ օրհնութիւն Բարեգործականի եօթանասունեւհինգ տարիներու ազգանուէր մեծ վաստակին:

Ողջոյն եւ օրհնութիւն մեծագործ նախագահ Ալեք Մանուկեանին, իր նուիրեալ գործակիցներուն եւ Միութեան բոլոր բարեսիրտ անդամներուն:

Թող Տէրը Հ. Բ. Ը. Միութեան պարգեւէ նոր ծաղկում, նոր լոյս, նոր փառք:

«Փառք, պատիւ եւ խաղաղութիւն ամենայնի որ պործէ գրարի», (Հռոմ. Բ. 10):

Արդ՝ «Այսուհետեւ եղբարք իմ սիրելիք, հաստատուն եղբուք, անշարժ կացէք, առաւել լեւրուք ի պործս Տեառն յամենայն ժամ, գիտաւղիք զի վաստակքն ձեր ոչ են ընդունայն առաջի Տեառն» (Ա. Կորթ. ԺԵ. 58): Ամէն:

Պատույ սեղանին կեդրոնը վեհափառ վազգէն Ա. իր աջին ունենալով ցկեանս նախագահ Տիար Ալեք Մանուկեանը եւ իր ձախին՝ Ֆրանսայի Երջ. Յանձնաժողովի Ատենապետ Տիար Նափոլէոն Պիլլիլի Բեան:

ՅԿԵԱՆՍ ՆԱԽԱԳԱՀ Տ. ԱԼԵՔ ՄԱՆՈՒԿԵԱՆԻ ԽՕՍՔԸ ՊՕՂՈՍ ՆՈՒՊԱՐ ՓԱՇԱՅԻ ԴԱՄԲԱՆԻՆ ԱՌՋԵԻ

Եկած ենք սիրտի պարտք մը հատուցանելու մեծանուն հայուն՝ Պօղոս Նուպար փաշայի յիշատակին: Ժամանակի հեռաւորութենէն, ու գերեզմանի լռութենէն անդին, ան կը խօսի սերունդներուն, կը խօսի՝ իր դործով ու կը խօսի իր սրտառուչ պատգամով:

Բարեգործականին 75-ամեակին առիթով այդ պատգամը կը դառնայ աւելի ուժեղ ու աւելի իմաստալից. այդ պատգամը կուզայ մեզի երեք քառորդ դարու խորքէն ու կը խոստանայ հնչել նաեւ դալիք ժամանակներուն:

Մենք, ժառանգորդներս Նուպար փաշայի ազդային երազին, քանիցս եկած ենք լուռ ու սրտակիւք զրոյց մը ունենալու այստեղ անոր հոգիին հետ. եկած ենք ու մեր սիրտին սափորը լեցուցած ներշնչումով ու մեկնած:

Յրանսայի այս հիւրընկալ ծոցին մէջ ապաստան գտած այս հողակոյտը իր մէջ կը պահէ աճիւնները Մեծ Հայու մը. աճիւններ, որոնք Հայաստանը ապրեցան, անոր վէրքերով արիւնեցան, եւ անոր յոյսերով թեւաւորուեցան. աճիւններ՝

որոնք հայութեան տուին իր ամենամեծ բարեսիրական կազմակերպութիւնը՝ երբ դեռ կենդանի սիրտ էին եւ զթառատ հոգի: Եւ վերջապէս, աճիւններ՝ որոնք յաւերժական լռութեան տըխրութիւնը կուլան այս դամբանաքարի ծանրութեան տակ:

Այսօրուան մեք այցը պատմական կրկնակի նշանակութիւն մը ունի. նախ անոր համար որ Հայոց Հայրապետը կուզայ իր օրհնաբեր ներկայութեամբ երկիւղածութիւն բերելու այս պահին: Նաեւ բացառիկ է այս այցը անոր համար, որ այսօր կուզանք մեծ հայուն ընծայելու այն ինչ որ ինք տուած էր ազգին 75 տարիներ առաջ: Արդարեւ, այսօր մեզի հետ այստեղ ուխտի կուզայ Բարեգործականի բովանդակ անդամակցութիւնը. կուզայ ու խորհրդանշականօրէն մեր հիմնադիրին կը բերէ Միութեան 75 տարուան կեանքի պատմութիւնը՝ աւելի հարստացած, ճոխացած, կոթողային իրադործումներով փառաւորուած ու խորապէս հայացած:

Այդ անդամակցութիւնը կուգայ մեր միջոցաւ ուխտելու այս շիրիմին առջեւ որ իր ուսերուն վրայ ու սիրտին մէջ պիտի կրէ Բարեգործականը, անոր սրբազան առաքելութիւնն ու վաղուան տեսիլը:

Կը հասնի՞ արդեօք մեր ձայնը շիրիմէն անդին, ուր լոյսերու մէջ իր յաւիտենական հանդիստը կ'ապրի մեր մեծ Տեսանողը՝ Մեծն Պօղոս Նուպար փաշա:

Բայց այդ ձայնը կ'արձագանդէ մեզի՝ մեծ հայուն պատգամով որ՝ ամէն Բարեգործականի անդամ մ'նայ առաքելը բարիին, դառնայ տարածիչը լոյսին եւ ըլլայ ուխտեալը մեր ազգային դատին:

Կը խոնարհինք մենք անգամ մըն ալ այս շիրիմին առջեւ եւ այդ պատգամը մեր սիրտին, կը հեռանանք այս մենաստանէն, միշտ մեր հետ կենդանի պահելով Նուպար փաշայի յիշատակը, անոր անունն ու վաստակը:

Կը հեռանանք ասկէ՝ մաղթելով որ Նուպար փաշայի յաւիտենական նինջը ըլլայ անխռով, որովհետեւ իր սրբազան գործը շարունակողներ պիտի ըլլան միշտ:

Տէր եւ Տիկ. Ալեք Մանուկեան Պօղոս Նուպար Փաշայի շիրիմին առջեւ:

ԼՈՆՏՈՆԻ ՏՕՆԱԿԱՏԱՐՈՒԹԻՒՆԸ

Յորեկանական ճաշկերոյթներու վերջինը անգլի ունեյաւ Լոնտոնի «Բոյլը Կարտըն Հոթէլ»-ի ընդարձակ ճաշարանին մէջ, 25) հրաւիրեալներու ներկայութեան:

Գեղարուեստական հանդիսութենէն ետք, խօսք առաւ ցիկեանս նախագահը, Հ.Բ.Ը.Մ.-ի կոթողական վաստակին, մերօրեայ ազգային կարիքներուն եւ Միութեան վրայ ծանրացած պատասխանատուութիւններուն մասին:

ՇՆՈՐՀԱԿԱԼԻՔ

1981 ի Մայիսի առաջին օրերը Եգիպտոսահայ պատմութեան մէջ անջնջելի յիշատակներով պիտի արձանագրուին: Արդարեւ, համաշխարհային չափանիշով Հ.Բ.Ը.Մ.-ի Ազամանդեայ Յորեկանական հանդիսութեանց շարքը սկսաւ Միութեան ծննդավայր Գահիրէէն, սրոնց իր թանկագին ներկայութեամբ պատուեցին Միութեանս ցիկեանս նախագահ Տէր եւ Տիկին Ալեք Մանուկեան եւ անոր ընկերացող շքախումբի անդամները:

Այժմ, երբ Յորեկանական հանդիսութիւնները իրենց լրումին հասած են, հրապարակաւ սրտազին շնորհակալութիւն կը յայտնենք Եգիպտոսահայ հասարակութեան անխափր, ինչպէս նաեւ բոլոր անոնց, ըլլան անոնք անհատ կամ կազմակերպութիւն, որոնք սիրայօժար սատարեցին կազմակերպուած հանդիսութեանց յաջողութեան:

Հ.Բ.Ը.Մ.-ի 75ԱՄԵԱԿԻ
ՅՈՒԲԵԼԻՆԱԿԱՆ ԿԱՐԳԱԴԻՐ ՅԱՆՁՆԱՆՈՒՄԸ

ՀՐԱԻՐԱԳԻՐ ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԺՈՂՈՎԻ

Հայկական Բարեգործական Ընդհանուր Միութեան Կեդրոնական վարչական ժողովը այսու կը հրաւիրէ Միութեան բոլոր իրաւասու անդամները ներկայ գտնուելու 68րդ Ընդհանուր ժողովին, որ պիտի գումարուի ՇԱԲԱԹ, ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ 24, 1981, առաւօտեան ժամը 10ին, Հ. Բ. Ը. Միութեան Կեդրոնին մէջ, 585 Սետըլ Ռիվըր Ռոտ, Սետըլ Պրուֆ, Ն. Ճ., ԱՄՆ:

Ներկայս 68րդ Ընդհ. ժողովին համար տրուած միակ հրաւիրագիրն է: Կը խնդրենք հետեւաբար Միութեան յարգոյ իրաւասու անդամներէն, որ անձնապէս ժողովին ներկայ ըլլան վերոյիշեալ թուականին եւ կամ ամենէն ուշը մինչեւ Հոկտեմբեր 2, 1981 իրենց փոխանորդագրերը յանձնեն Հ. Բ. Ը. Միութեան Ընդհանուր Տնօրէնին կամ զանոնք զրկեն հետեւեալ հասցէին:—

Armenian General Benevolent Union
Central Board of Directors
585 Saddle River Road
Saddle Brook, N. J. 07662, U.S.A.

Օ Ր Ա Կ Ա Ր Գ

1. Ներկայացում եւ վաւերացում 1980 տարեշրջանի ընդհանուր տեղեկագրի:
2. Ներկայացում եւ վաւերացում 1980 տարեշրջանի ընդհանուր հաշուետուութեան:
3. Մասնակի ընտրութիւն Կեդրոնական վարչական ժողովի:
4. Մասնակի ընտրութիւն Հաշուեմեծիչ Ցանձնախումբի:
5. Նկատառում ձուլման՝ Ամերիկայի Հ. Բ. Ը. Միութեան, Տելաուեր Ընկ.ի, մէջ Հ. Բ. Ը. Միութեան, Տելաուեր Ընկ. (Կեդր. վարչ. ժողովը կը յանձնարարէ վաւերացնել ձուլման համաձայնագիրը):
6. Առաջարկներ եւ թելադրութիւններ:
7. Գնահատանքի բանաձեւեր:

Ի ԴԻՄԱՑ ԿԵԴՐ. ՎԱՐՉ. ԺՈՂՈՎԻ

Ռ. ԿՐԵԿԸՐԻ
Ատենադպիր

Ա. ՄԱՆՈՒԿԵԱՆ
Ատենապետ

Մայիս 11, 1981 Սետըլ Պրուֆ, Ն. Ճ.